

УДК 376.011.3-051:159.922.76

Сторчак А.С.¹, Семенцова О.М.², Серeda О.П.³

¹студ. гр. УФКС-311 НУ «Запорізька політехніка»

²канд. психол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

³старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ КОМАНДИ СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Сучасна українська школа є прикладом інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, де всі учні мають рівні права та можливості. Інклюзивна освіта в навчальному закладі може бути реалізована за умови створення спеціальних умов для кожної дитини з урахуванням її потреб. Оскільки навколишнє середовище є стресогенним для дітей з РАС, внаслідок їх вразливості та чутливості до стимулів довкілля, то забезпечення супроводу є однією з умов їхнього перебування та навчання в закладі освіти.

Забезпечення комплексного підходу відбувається за рахунок залучення до цього процесу необхідних фахівців, а саме: асистента вчителя, асистента дитини та тьютора. Наразі особливості діяльності цих фахівців недостатньо дослідженні та потребують наукового обґрунтування.

Метою цієї роботи є з'ясування доречності вживання та використання назв спеціалістів супроводу інклюзивного навчання, які працюють з дітьми з РАС та змісту їх функціональних обов'язків.

В літературних джерелах назви спеціалістів трактуються по різному. Незважаючи на те, що ще у 2010 році посада «асистент вчителя» була введена у класифікатор професій та у 2012 році були розроблені кваліфікаційні характеристики до посадових обов'язків, довгий час була плутанина у вживанні термінів «асистент вчителя» та «асистент дитини».

В обов'язки асистента вчителя включено виконання навчальних, виховних, соціальних заходів, допомога дитині при навчанні. Відповідно до листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту №1/9-675 від 25.09.12 року «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя», який є актуальним наразі, асистент вчителя приймає участь у розробленні та виконанні завдань індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини [1].

Тривалий час виникали питання щодо з'ясування функціональних обов'язків щодо з'ясування дефініції «асистент учня». Але у 2020 році Міністерство освіти і науки України визначило функції та обов'язки «асистента вчителя» та «асистента учня». Згідно рекомендацій оприлюднених на сайті МОН асистентом вчителя є педагогічний працівник зі спеціальною освітою, а асистент учня може бути одним з батьків чи повноваженою батьками особою або соціальним працівником, які не входять

до штатного розкладу закладу освіти, вони супроводжують учня під час його перебування у школі.

У листі МОН № 1/9540-22 від 19.08.22 року «Щодо асистента учня (дитини) в закладах освіти» викладені умови допуску до виконання його функцій [2]. Зокрема визначається що для участі в освітньому процесі необхідно проходження спеціальної підготовки та укладання договору між закладом освіти та асистентом учня за угодою батьків. У цьому листі також визначено, що асистент учня забезпечує соціальні та соціально-побутові потреби дитини з ООП.

Посади «тьютора» немає у класифікаторі професій, але у сучасних наукових дослідженнях це поняття розглядається дуже активно. У більшості опублікованих статей поняття «тьютор» використовується разом з поняттями «асистент дитини» та «асистент вчителя». В дослідженнях вітчизняних науковців тьютор найчастіше згадується при супроводі дітей з РАС. На думку Єрьоміної Л. та Мільчевської Г. тьютор є наставником учня, до функціональних обов'язків якого входить супровід дитини під час реалізації завдань ІПР в межах освітньої програми [3]. Організація взаємодії з дитиною відбувається з опорою на її досвід, знання та вподобання. При цьому створюються умови для реалізації самостійної діяльності дитини. При введенні дитини з РАС в освітній інклюзивний простір завдання тьютора полягає в підготовці дитини та учнівського колективу до сумісного навчання та пошуку можливостей для їх самостійного спілкування.

Отже, аналіз літературних джерел з проблеми дослідження, дозволяє зробити висновок про те, що необхідно подальше обґрунтування змісту функціональних обов'язків тьютора та можливостей його залучення до роботи з дітьми з РАС як фахівця команди супроводу. Кожен з фахівців команди супроводу, виконуючі певні функціональні обов'язки, підпорядковує власну діяльність загальній меті, а саме: сприяє адаптації дитини до освітнього середовища, соціалізації та розвитку її самостійності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту №1/9-675 від 25.09.12 року «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-675736-12>

2. Лист МОН № 1/9540-22 від 19.08.22 року «Щодо асистента учня (дитини) в закладах освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/asistent-vchitelya-ta-asistent-ditini-vikonuyut-rizni-funkciyi-ta-mayut-rizni-obovyazki-rozuyasnennya-mon>

3. Єрьоміна Л., Мільчевська Г. Тьютор як трансформація традиційних ролей педагога. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 60, Т.1, 2018. С. 81-85.